

Aan
De minister van Financiën van Curaçao

Adres kantoor Curaçao
De Rouvilleweg 39
Willemstad, Curaçao
Telefoon (+5999)4619081

Adres kantoor Sint Maarten
Frontstreet 26
Convent Building
Philipsburg, Sint Maarten
Telefoon (+1721) 5430331

Datum
15 september 2020
Ons kenmerk
Cft 202000125
Pagina
1/5
Onderwerp
Advies op basis van artikel 12 van de Rft bij de eerste begrotingswijziging 2020

Telefoonnummer
+5999 4619081
E-mail
info@cft.cw
Uw kenmerk

Bijlage

-

Adres kantoor Aruba
L.G. Smith Boulevard 68
La Piccola Marina
Oranjestad, Aruba
Telefoon (+297) 5832800
E-mail info@cft.cw
Internet www.cft.cw

Geachte heer Gijsbertha,

Het College financieel toezicht Curaçao en Sint Maarten (Cft) heeft op 1 september jl. de vastgestelde suppletoire begroting 2020 (eerste begrotingswijziging, hierna: eerste BW) ontvangen. Hierbij ontvangt u op basis van artikel 12 van de Rijkswet financieel toezicht Curaçao en Sint Maarten (Rft) het advies van het Cft bij de BW.

Toetsingskader

Het Cft constateerde op 29 januari jl. in de reactie op de vastgestelde begroting 2020¹ dat deze niet voldeed aan de normen zoals vastgelegd in artikel 15 van de Rft noch aan de punten uit de aanwijzing². Curaçao werd gevraagd om een begrotingswijziging op te stellen. De wereldwijde Covid-19 crisis bracht verandering in dit proces en Curaçao presenteerde noodmaatregelen. De Rijkswetfinancieeltoezicht Curaçao en Sint Maarten (RMR) besloot tot het toekennen van liquiditeitssteun³ en gaf Curaçao op diens verzoek toestemming om voor 2020 op basis van artikel 25 lid 1 van de Rft af te wijken van de centrale begrotingsnorm zoals vervat in artikel 15 lid 1 van de Rft⁴. Over de mate waarin van de norm (en mogelijk andere normen) kan worden afgeweken is nog niet door de RMR besloten. Tegen deze achtergrond wordt de nu voorliggende BW beoordeeld.

¹ Cft, kenmerk: 202000011 d.d. 29 januari 2020

² Staatsblad 2019, 279, Besluit van 12 juli 2019, houdende het geven van een aanwijzing aan het bestuur van Curaçao tot aanpassing van de begroting 2019, rekening houdend met de in artikel 15 van de Rijkswet financieel toezicht Curaçao en Sint Maarten genoemde normen

³ BZK, kenmerk: 2020-000018846 d.d. 16 april 2020 en 2020-0000298184 d.d. 22 mei 2020

⁴ BZK, kenmerk: 2020-0000167046 d.d. 1 april 2020

Oordeel

Op 16 april jl. ontving het Cft de ontwerp BW⁵ en gaf op 23 april jl. zijn reactie⁶. Het Cft heeft meerdere malen gerappelleerd om te komen tot vaststelling van deze BW. De vaststelling heeft veel tijd in beslag genomen, waardoor de eerste BW inmiddels op verschillende punten is achterhaald. Ook is geen van de in het advies bij de ontwerp BW opgenomen aanbevelingen afdoende ingevuld.

Het Cft vraagt u zo snel als mogelijk te komen tot een tweede BW, zodat deze oktober a.s. ter behandeling kan worden aangeboden aan de Staten. Bij deze tweede BW moeten de meest recente realisaties en de meest recente CBCS-ramingen gehanteerd worden. Het Cft adviseert u de volgende onderdelen in de tweede BW te verwerken:

- De dekking van de steunmaatregelen voor het derde en vierde kwartaal.
- De financiële gevolgen van de kortingen op arbeidsvoorwaarden bij ambtenaren, gelijkgestelden en gezagsdragers.
- De aan Covid-19 gerelateerde zorgkosten, waarbij rekening is gehouden met de door Nederland bekostigde beschermingsmiddelen.
- De in het kader van liquiditeitssteun aangegane leningen.
- Een toelichting op de houdbaarheid van de sociale fondsen.
- De invoering van de CARENS-dagen.
- Een kwantificering van de risico's van de voorgenomen Girobank problematiek.
- Een kwantificering van de risico's bij overheidsentiteiten (in het bijzonder de energiesector).

Het Cft verzoekt u conform artikel 12, lid 4 van de Rft om binnen 14 dagen na ontvangst van onderhavig advies, dus uiterlijk op 29 september a.s. het Cft in een reactie te informeren over de wijze waarop invulling zal worden gegeven aan de tweede BW.

Toelichting

Baten

Met de eerste BW verlaagt Curaçao de baten met ANG 462 miljoen naar ANG 1.304 miljoen. De verlaging bestaat uit gederfde (belasting)baten als gevolg van Covid-19, een verlaging van ANG 33 miljoen door fiscale steunacties en een verlaging van ANG 70 miljoen door niet aan Covid-19-gerelateerde mutaties. Curaçao is uitgegaan van een reële economische groei van -17,7 procent (CBCS, april 2020). Het Cft constateert dat doordat de vaststelling van de eerste BW bijna vijf maanden op zich heeft laten wachten er inmiddels sprake is van verouderde realisatiecijfers, nieuwe ramingen en fiscale beleidsaanpassingen. Het Cft verzoekt Curaçao om de baten aan te passen in een tweede BW.

⁵ Ministerie van Financiën, zaaknummer 2020/012846-A d.d. 15 april

⁶ Cft, kenmerk: 20200046 d.d. 23 april 2020

Het Cft constateert evenals in de reactie bij de ontwerp BW⁷ dat Curaçao deels invulling geeft aan zijn aanbevelingen bij de initieel vastgestelde begroting⁸. De omzetbelasting, algemene bestedingsbelasting en de onroerendzaakbelasting zijn bijgesteld naar het niveau van 2019. Ook de dividendbaten zijn volgens de aanbevelingen naar nihil bijgesteld. Samen met het niet langer opnemen van de ANG 11 miljoen ter dekking van de tekorten over de jaren 2017 tot en met 2019 resulteert dit -wanneer de gevolgen van Covid-19 buiten beschouwing worden gelaten- in een begrotingstekort van ANG 70 miljoen.

Tabel 1: Begrotingstekort pre- Covid-19

Mutaties begrotingswijziging niet gerelateerd aan Covid-19	ANG in mln.
Lagere opbrengst OB/ ABB	-37
Lagere opbrengst OZB	-21
Lagere dividendopbrengsten	-23
Tekortcompensatie niet langer opgenomen in begroting 2020	11
Totaal	-70

Lasten: steunmaatregelen

Met de eerste BW worden de steunmaatregelen in de begroting geformaliseerd. Curaçao heeft voor de maanden april, mei en juni een bedrag van ANG 215 miljoen aan steunmaatregelen opgenomen. Op het moment van de vaststelling van de eerste BW waren echter al vijf maanden verstreken waarin de steunmaatregelen van kracht waren en de maatregelen zijn inmiddels mede op basis van adviezen van het Cft gewijzigd. Het Cft adviseert u daarom met een tweede BW tot een actueel beeld van de steunmaatregelen in de begroting te komen.

Ter dekking van de steunmaatregelen die niet door Nederlandse steun bekostigd worden, verlaagt Curaçao met de eerste BW de lasten met ANG 35 miljoen, door een verlaging van de posten goederen en diensten, overdrachten en wachtgelden. Het Cft adviseert u om in de tweede BW ook de dekking van deze steunmaatregelen voor het derde en vierde kwartaal te realiseren. Het Cft adviseert u ook om de financiële gevolgen op jaarbasis van de volgende maatregelen uit te werken en op te nemen in de tweede BW:

- De korting van 25 procent van de arbeidsvoorwaarden van Statenleden en ministers.
- De korting van 12,5 procent van de arbeidsvoorwaarden in de (semi)publieke sector waaronder ook gesubsidieerde stichtingen.

Lasten: zorgkosten

In de eerste BW neemt Curaçao ANG 56 miljoen aan kosten op die betrekking hebben op de gezondheidszorg van april tot en met juni:

- ANG 26 miljoen beschermingsmiddelen.
- ANG 23 miljoen extra ziekenhuiscapaciteit (SEHOS).

⁷ Cft, kenmerk: 20200046 d.d. 23 april 2020

⁸ Cft, kenmerk: 202000011 d.d. 29 januari 2020

- ANG 5 miljoen extra schoonmaakkosten.
- ANG 2 miljoen aan testmaterialen.

Omdat het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport van Nederland Curaçao via de GGD heeft voorzien in beschermingsmiddelen verzoekt het Cft een nadere toelichting bij de ANG 26 miljoen aan beschermingsmiddelen. Ook verzoekt het Cft een nadere toelichting op de wijze waarop ANG 5 miljoen aan schoonmaakkosten voor Selikor is begroot of besteed. Het Cft verzoekt u tevens alle overige zorgkosten die gerelateerd zijn aan Covid-19 voor het gehele jaar 2020 toegelicht op te nemen in de tweede BW.

Kapitaaldienst

Curaçao neemt ANG 652 miljoen op als financieringsbehoefte op de kapitaaldienst. De reeds aangegane leningen in het kader van liquiditeitssteun zijn niet in de eerste BW opgenomen. Het Cft adviseert u dit in de tweede BW alsnog te doen.

Curaçao bericht zich niet te kunnen vinden in het aanhouden van de behandeling van het leenverzoek van ANG 30 miljoen op basis van het Groeiakkoord. In dit verband verwijst het Cft naar zijn advies aan de RMR d.d. 24 juni 2020⁹ waarin het Cft adviseerde om noodzakelijke vervangingsinvesteringen met een hoge urgentie op te nemen in de liquiditeitsprognose voor de vierde tranche liquiditeitssteun, zodat het Cft deze verder kan beoordelen en alle overige investeringen integraal onderdeel te laten vormen van de hervormingsagenda. Curaçao heeft in de maandrapportage aan het Cft over juli voor ANG 96 miljoen aan investeringen opgenomen.

Eerdere aanbevelingen

In de eerdergenoemde adviezen op de vastgestelde begroting 2020 en de ontwerp BW¹⁰ heeft het Cft op verschillende onderdelen aanbevelingen gedaan en toelichtingen gevraagd. Hieraan is nog in onvoldoende mate opvolging geven. In de onderstaande punten wordt dit nader toegelicht.

Zorg en sociale fondsen

Het Cft vroeg om een toelichting op de houdbaarheid van de sociale fondsen inclusief concrete stappen en resultaten. In de eerste BW licht Curaçao toe dat voor de afname in de afdrachten aan de sociale fondsen financiële hulp is verzocht aan Nederland en dat de in het kader van het Groeiakkoord gevormde commissie, hervorming sociale fondsen, zijn werkzaamheden voorlopig heeft aangehouden. Dit impliceert dat er geen voortgang is geboekt ten aanzien van het financieel houdbaar maken van de sociale fondsen. Al lange tijd wijst het Cft op de noodzaak tot hervorming van de sociale fondsen. Op korte termijn zijn maatregelen in de sociale fondsen nodig om forse jaarlijkse uitgaven van het land te voorkomen. Het Cft verzoekt dit punt voortvarend op te pakken.

⁹ Cft, kenmerk: 202000077 d.d. 24 juni

¹⁰ Cft, kenmerk: 202000011 d.d. 29 januari 2020 en Cft, kenmerk: 20200046 d.d. 23 april 2020

Kenmerk
Cft 202000125
Blad
5/5

Graag ontvangt het Cft daarnaast een actuele stand van zaken ten aanzien van de invoering van de CARENS-dagen die per 1 januari 2020 was voorgenomen. Als nog dit jaar tot een invoering en besparing kan worden gekomen, dan verzoekt het Cft dit te verwerken in de tweede BW.

Girobank

In zijn reactie bij de ontwerp BW vroeg het Cft om een toelichting bij de Girobank-problematiek en een kwantificering van de risico's voor de landsbegroting. Curaçao neemt in de eerste BW op dat het de verwachting is dat de oplossingsrichting geen risico vormt voor de begroting. Op basis van de bij het Cft bekende en ook recent gedeelde informatie, deelt het Cft niet de stellingname dat de voorlopige voorgenomen Girobank oplossing geen directe gevolgen heeft voor de (meerjarige) begroting van Curaçao.

Overheidsentiteiten

In de reactie bij de eerste BW heeft het Cft gevraagd om een kwantificering van de risico's die zich mogelijk aandienen bij de overige nutsbedrijven. Curaçao stelt in de eerste BW dat er geen negatieve impact wordt verwacht en dat er geen gevolgen zullen zijn voor de begroting anders dan de naar nihil bijgestelde dividendopbrengsten. Het Cft concludeert op basis hiervan dat er geen invloed zal zijn op de begroting en liquiditeiten van het land, maar het Cft kan dit op basis van de aangeleverde documentatie niet toetsen. Het Cft verzoekt u daarom in de komende uitvoeringsrapportages in te gaan op de financiële situatie van de overige nutsbedrijven en overheidsentiteiten. Het Cft zal hiervoor op ambtelijk niveau contact met u opnemen.

Tot slot

Curaçao gaf in de eerste BW aan dat de begrotingscijfers nog zullen worden aangepast, zodra nieuwe ontwikkelingen zich voordoen die dat noodzakelijk maken. Die ontwikkelingen hebben zich inmiddels voorgedaan. Het Cft adviseert u voortvarend een tweede BW op te stellen en de afronding daarvan met prioriteit op te pakken zodat deze in oktober aan de Staten kan worden aangeboden.

In de verwachting u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Hoogachtend,
De voorzitter van het College financieel toezicht Curaçao en Sint Maarten

Prof. dr. R.H.J.M. Gradus

Deze brief is in afschrift verstuurd aan:
De minister-president van Curaçao
De secretaris-generaal van het ministerie van Financiën van Curaçao